

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; za pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. Za inozemstvo celoletno K 30.—.

: Telefon številka 303. :

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnishvo je v Franciskanski ulici 8. Opis se pošilja uredništvu, naročnina upravnishvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.

: Telefon številka 303. :

Našim cenjenim izvenljubljskim naročnikom.

Naročnina znaša celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.— in mesečno K 1.70. To je sicer napisano na čelu lista, ali mnogi pošiljajo po K 1.50 in hočejo, da se jim za to ceno pošilja list cel mesec.

Plačuje se naročnina povsod vnaprej, kar je tudi edino pravilno. Na naročila brez istočasno vpslane naročnine se v bodoče sploh ne bomo mogli več ozirati.

Sploh prosimo naše cenjene naročnike, da bi se držali pri plačevanju naročnine reda, ker s tem olajšajo nam delo, njim se pa ni treba bati, da bi jim bilo pošiljanje lista, ako ne bi bila plačana naročnina, ustavljeno. Naglašamo to sedaj, ker je blizu 10. dan v mesecu, ko ustavimo pošiljanje lista vsem onim, ki do tega dneva ne podaljšajo naročnine.

Upravnishvo „Jutra“.

Afrikanski plesi.

„Panem et circenses“ kruha in iger je hotela imeti rimska množica, ko so ji rimski cesarji vzeli svobodo. Kaj svoboda: kruh in igre... Kdo bi se tepel za politiko in za pravice: da je le kruh za želoec in igra za srce. Vseeno je, ali vlada ta, ali oni, tako ali tako, samo, da je življenje veselo. In zato so vladali ljudje, ki so imeli za seboj vojaško moč, ki so jih izbrali iz sebe oni vojaški polki, ki tudi niso hoteli drugega, nego: kruh in igre. In kaj so hoteli imeti cesarji? Tudi kruh in igre — seveda oboje boljše, nego one množice, bi bile zadovoljne z vsem, samo da so imele dovolj kruha in iger.

Ako ni bilo v Rimu kruha je bilo treba temveč iger, da se je množica potolažila. To je bil nevarni eksperiment s široko maso. Kajti tudi pri najlepši igri želoec ne molči in kruli svojo lačno pesem. Ako domače igre v čukih niso več zadostovale, je bilo treba vojne, da se je s tem dalo upanje na zmago in na nove polne zakladnice kruha. Toda zgodovina kaže, da stvar ni šla dolgo naprej. Par stoletij, potem pa se je pokazalo, da je bila vsa ona politika in taka vzgoja ljudskih mas — zavožena. Igre niso mogle nadomestiti kruha, sestrana masa se je množila, višjih idealov ni bilo — prišel je propad.

Take igre se danes ponavljajo po Evropi. Države se oborožujejo in se — vkljub mirovnim kongresom in prijateljskim medsebojnim izjavam — pripravljajo na vojno. Da bi ga ljudstvo ne čutilo vseh velikih bremen, ki se porabijo za armado in da bi se odvrnil pogled od bede, ki vlada doma, se vzpirajo bojni plesi: enkrat v Perziji, potem na Balkanu, potem v Macedoniji, zadnji čas so prišli v modo afrikanski plesi, kot najzanimivejši. Pred tednom so listi pisali, da stojimo pred vojno zaradi Maroka, danes pišejo, da smo pred vojno zaradi Tripolisa. „Prekmorski interesi“ naj omamijo evropske narode in mase, da bodo vlade lahko dobile svoje milijone za armado in ladjeve.

Po dolgi „vojni nevarnosti“, je bil mir v Maroku zagotovljen. Ni mogel biti zagotovljen prej, dokler niso stale vse vevlasti druga proti drugi, dokler ni bil v nevarnosti evropski mir.

In sedaj se je oglašila Italija in hoče imeti Tripolis. Tripolis je turška dežela in Turčija je dala vedeti, da ni Tripolis na prodaj za nobeno ceno in da bo branila svojo last s skrajnimi silami. Italiji pa so bile puščene proste roke in ona želi imeti Tripolis in že je šla ekspedicija čez Sredozemsko morje. Tako se začneja nov afrikanski ples. Kakor se vidi, evropske vevlasti čutijo — glad in draginjo, kajti že staremu Rimu je bila Afrika — zakladnica. Zato menda tam države iščejo rešitve v teh hudih časih. Ali pa morebiti tam ne iščejo toliko kruha, kakor iger — da bi se pozabilo na kruh doma.

Položaj zaradi Tripolisa se smatra za zelo važnega in resnega; tudi o Maroku se je pol leta tako govorilo. Tudi tam sta začela igro najprej dva, potem je prišel tretji, četrti, peti — kakor je to pri igri. Nazadnje postane situacija resna, evropske vevlaste dokazuje potrebo vojnihi sil — oblaki se zbirajo nad obzorjem — in se razidejo. Igra pa je stala milijone.

Vkljub vsem nemirnim vestem bi lahko že danes trdili, da ne pride do vojne med Italijo in Turčijo in tudi evropske vojne ne bo, vkljub temu, da smo vedno nanjo pripravljeni. Nazadnje se stvar mirno poravnava; ampak treba je iger, bojnih plesov in pretečnih nevarnosti. Te zadostujejo, da se dokaže potreba velikih milijonov, ki jih porabijo evropske države za vzdrževanje miru.

Zaupni sestanek narodno-radikalnega dijaštva.

Skromno in tiho so se zbrali koncem preteklega tedna zaupniki narodno-radikalnega dijaštva na zaupni pomenek v mali dvorani „Mestnega doma“. Polagali so bilanco, premo-trivali vsestransko sedanji položaj in odmerili smer za prihodnost.

Ta zaupni sestanek je bil velikega pomena in njegove posledice se bodo pokazale že v bližnji prihodnosti. Iznova se je poudarilo, da ostane narodno-radikalno gibanje le kulturno gibanje. In kot kulturno gibanje je narodni radikalizem preciziral svoje stališče nasproti socializmu in soci-

jalni demokraciji in nasproti narodno-naprednemu svobodomiselnemu dijaštvu. Prišel je tudi do važnega zaključka v starejšinskem vprašanju ter je izpeljal enotno in dosledno organizacijo cele struje.

Prvi je referiral jurist Ivan Sajovic o narodnem radikalizmu in socialni demokraciji. Pokazal je v svojem referatu, kaj je individualizem in socializem, pokazal je dobre in slabe strani prvega in drugega sistema ter prešel slednjič na definicijo nar. radikalizma.

Kaj je narodni radikalizem? Nič drugega, nego sinteza individualizma in socializma z odločno narodno tendenco. Slabe strani individualizma kakor tudi presmeli poleti socialističnih idej so povzročili sintezo dobrih strani obeh sistemov, oplojeno s kako izrazito tendenco. To so različne kulturne in politične struje, pred vsem napredne meščanske kakor tudi krščansko socialne stranke z socialno-napredno, ozir. konfesionalno versko tendenco.

Referent je nato analiziral narodni radikalizem ter pokazal njegove individualistične in socialistične sestavine. Pokazal je, kakšna načela je rodila sinteza obeh sestavin, konstatiral monistično svetovno naziranje nar. radikalizma ter poudaril njegovo razliko od historičnega materializma. Konstatiral je, da se strinja nar. radikalizem s socializmom le v nekaterih potih, sredstvih in principih, razlikuje pa v cilju. Slednjič je pojasnil z ozirom na vse to stališče nasproti socialni demokraciji. (Referat izide v „Omladinu“.)

O predmetu se je razvila prav zanimiva debata, ki se je koncentrirala v dveh glavnih točkah kot glavnih razlikah med nar. radikalizmom in socializmom: v narodnostnem vprašanju in v kolektivističnem gospodarskem sistemu. Rezultat debate je izražen v tozadevnih resolucijah.

Drugi referent, jurist Stanko Virant, je govoril o razmerju med nar. radikalnim in narodno-naprednim dijaštvom.

Pokazal je narodni radikalizem kot pijkinstvo kulturnega narodnega dela, ki je postalo obenem z metodo in celo organizacijo skupni vzor vsega narodno čutečega slovenskega dijaštva. Ni dvoma, da je narodno-radikalno dijaštvo najbližje narodno-napredno dijaštvo, ki se je zadnji čas organiziralo popolnoma (po vzoru prvega in je tudi v svoj program vzelo točke narodno-radikalnega programa. Ali v vsem se narodno-napredno in narodno-radikalno dijaštvo vendarle ne krijeta, in zato o kakih fuziji obeh struj ne more biti govora.

Tudi o tem referatu se je vnela živahna debata. Poudarjalo se je, da si po dosedanjem delu narodno-naprednega dijaštva — vsako soboto dijaški vestnik v „Slov. Narodu“ — ni mogoče biti čisto na jasnem, kaj to dijaštvo pravzaprav hoče. Jasno je le toliko, da je to dijaštvo del politične, narodno-napredne stranke in se je z ozirom na to iznova poudarilo,

da hoče narodni radikalizem ostati kulturna struja.

Kot tretji je referiral tehnik Ivan Zorman o narodno-radikalnem starejšinskem vprašanju. V globoko zamišljenem referatu je povedal, kaj pričakuje narodno-radikalno dijaštvo od svojih starejšin. Podal je konkreten načrt dela, ki bi ga narodno-radikalni starejšine mogli izvršiti v slovenskem narodu.

Samo po sebi umevno se je tudi o tem referatu razvila prav živahna debata, v katero so posebno posegli navzoči starejšine.

Ko so se rešile še nekatere točke internege značaja, je sestanek sprejel resolucije, ki se predložijo v definitivno odobritev posameznim narodno-radikalnim društvom. Te resolucije se glase:

1. Ker vidimo v narodu najvažnejši naravni socialni organizem in podlago vsakega napredka in civilizacije, nam narodnost ni le politično vprašanje, temveč stvar svetovnega naziranja. Zato smatramo za narodno le tako organizacijo, ki pri svojih pristaših smotrno goji narodni čut v zasebnem in javnem življenju. Pri tem poudarjamo, da smatramo delavski stan za enako važen in drugim stanovom enako vreden del narodne celote. Naloga narodne slovenske politike je delati na to, da se odstrani gospodarska in vsakojaka duševna odvisnost delavstva, to pa tem bolj, ker bo šele tedaj dana delavstvu možnost, da se v narodnostnem boju tudi aktivno udeležuje. Odobravamo stanovske organizacije, ki delujejo za povzdigo posameznih stanov ter se pri tem zavedajo, da so del narodne celote in torej načeloma ne zapostavljajo narodnih interesov svojim razrednim težnjam.

2. Kriterij, v koliko se je odločiti za individualno ali kolektivistično gospodarstvo, je narodno-radikalno dijaštvo le vprašanje, v kateri družabni obliki je več možnosti, da razvije kar največ izvrstnih posameznikov in se kultura celote pevdigne na najvišje stanje, kratkoma, v kateri družabni obliki bo mogla civilizacija človeštva čim najbolj zrasti. Ne v individualnem, ne v kolektivističnem gospodarstvu ne vidi tega ideala, pač pa v sintezi produktivnih strani obeh sistemov. S tega stališča moramo izjaviti, da gospodarski in družabni kolektivizem, kakor ga zahteva program socialne demokracije, ne odgovarja našemu naziranju o družbi in državi.

3. Narodno-radikalno dijaštvo ne nasprotuje, da se t. v. „svobodno-miselno narodno-napredno dijaštvo“ organizira, ker je le-to prisiljeno pokazati, kaj pravzaprav hoče, in da ga ne vodijo strankarski nagibi ne odpor proti kakim osebam, temveč določen program. Veseli nas, da — v kolikor je to dijaštvo doslej v

posameznih člankih objavilo nekaj programskih točk — te točke povsem odgovarjajo našemu programu. Želimo, da svoj program formulira glede vseh točk, da se bo potem videlo, ali ima to dijaštvo kako novo idejo, ki je od našega programa toliko diferentna, da je ustanovitev in eksistenca posebnih napredne dijaške organizacije stvarno potrebna in utemeljena.

4. Narodno-radikalni zaupni sestanek izreka nujno željo, da se ustanovi starejšinska organizacija, kjer bodo absolventi iz narodno-radikalnih društev in drugi prijatelji in somišljeniki narodno-radikalnega dijaštva delali za uresničenje našega kulturnega programa in gojili stalne zveze z dijaštvom. Pozivljajo se že obstoječe krajevne združbe narodno-radikalni starejšin, posebno ljubljanski „Izobraževalni klub“, da se o ustanovitvi te organizacije čimprej izrazijo.

5. Eksekutivi narodno-radikalnega dijaštva se izreče želja, da predložijo našim akademskim društvom načrt, po katerem bi le-ta sklenila enotno stilizacijo programa narodno-radikalnega dijaštva oziroma narodno-radikalnih društev.

DNEVNE VESTI.

Položnice poštne hranilnice smo poslali danes našim cenjenim zunanjim naročnikom, ki jih prosimo, da potom njih čimprej podaljšajo naročnino, ako jim koncem tega meseca poteče, da ne bomo primorani ustavljati pošiljanja lista onim, ki naročnine ne obnovijo.

Shod zaradi obrtne šole, ki bi se imel vršiti danes, je radi nepričakovanih zaprek odložen na poznejši čas.

Protidraginski shod, katerega je priredila N. D. O. v Trstu dne 24. t. m. gotovim ljudem ne da spati. Neki „Tržčan starega kova“ se je radi tega v večerajšnjem „Slovencu“ pošteno razkorčil in se z vso silo zaletuje v dr. Josipa Mandiča, ki se je na shodu drznil razjasniti delavcem, da so krivci sedanje draginje v veliki meri agrarni izkoriščevalci in vlada, ki ima za topove vedno dovolj denarja, bednemu stanju svojih narodov pa ne more pomagati. „Slovenec“ za truje z ozirom na to, da je v sedanji draginski krizi hujskati zoper agrarce naravnost zločinstvo. Dobro da se poznamo. Na eni strani je „Slovenec“ s tem priznal v polni meri, da je agrarna politika naše države narodom pogubna, na drugi pa je očitno pokazal, da popolnoma odobrava sedanjo draginjo. Dotični tržaški poročevalec „Slovenca“ gotovo ne trpi pod sedanjo draginjo, drugače bi nikakor ne mogel skvasiti takih bedarij. Noben trezen človek bi tudi ne mogel za meriti ljudstvu, če bi si v obupnem položaju samo iskalo pomoči. Celotno

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

Njen brezumni pogled je sirmel v nekaj, česar kardinal ni mogel videti.

Bembo je instinktivno okrenil glavo. Zagledal je Rolanda Kandiana.

Kardinal je kar zahrpel v svoji brezumnosti. Napel je moči, da bi vstal, čuteč, da mora bežati, uteci sovražniku v vratolomnem diru. Toda obsedel je na mestu kakor okamenel in prikovan; niti geniti se ni mogel. Samo, ko se je začel Roland bližati, se mu je njegova glava polagoma obračala naproti, in oči so mu sledile korak za korakom.

Ta nemi prizor med Imperijo, Bembo in Rolandom je imel v sebi nekaj prestrašnega. Roland je prišel tik do Imperije. Zdelo se je, da ne vidi Bemba. In ta je ta hip že začutil brezumno nado, da Roland ne prihaja zaradi njega.

Hripav vzdihljaj je napel njegove prsi.

Toda v istem trenutku je mahoma strašno vztrepetal. Silna roka je bila padla na njegovo ramo, in ko je kardinal dvignil glavo, je zagledal dva prsta pred svojim obrazom lice Skalabrino. Krik groze, ki se je dvignil iz najgloblje globine njegovega bitja, je zamrl pred časom: Skalabrino je zamašil škofu usta s cunjjo.

Ko je bil Bembo onemljen, ga je orjak prijel z obema rokama in ga odnesel iz salona.

Imperija je napol blazna prisostvovala temu strašnemu prizoru, ne da bi mogla črhiti besedico.

Ko je Skalabrino izginil z Bembo, ji je bilo, kakor da se ji je odvalil kamen od srca.

Pogledala je Rolanda, in njegov obraz se ji je zdel sicer resen, skoraj žalosten, a ne strog in neizpros.

— Ah, je zamrmrala s prisiljenim usmевom, priznati moram, da sem se ustrašila... v prvem trenutku... Misllala sem... saj se mi boste smejali... misllala sem... da hočete napasti

mene... To je bil brezumen prazen strah... Kajpada?... Ženski vendar ne boste storili zlega... vem, da ne... Vi, ki ste tako plemeniti in velikodušni, se ne boste hoteli ponižati... z umorom...

— Milostljiva, je dejal Roland, umreti morate. Ona je vsa preplašena odskočila in pogledala topo okrog sebe.

— Umreti! Zakaj? Zakaj neki? Roland je postavil drobčkano stekleničico na mizo zraven sebe.

— Evo vam strupa, je povzel, ki vas umori brez muk. — Ubili ste Davido, milostljiva; a to me ne briga. Toda umorili ste tudi svojo hčer; to je vzrok, da ste v mojih očeh pošast, ki ne sme živeti dalje. Bianka je mrtva... Poginite tudi vi.

Ona se je zagrohotala. — Umreti! je kriknila in oskalila zobe. Umoriti se, ko se mi odpira življenje, v toliko krasoti! Vi blaznite, gospod.

— Življenje, je dejal Roland, se je v enaki krasoti odpiralo Leonori, ki ste jo obsodili, Bianki, ki ste jo umorili, in meni, ki ste me pahnili v nesrečo. Ali ne razumete, da je mera katastrof in hudodelstev napolnjena do vrha? In da pomeni vaše življenje smrt vsemu, kar se vam približa? Dovolj je milostljiva; eno minuto imate časa, da se odločite...

— Oh, je vzkliknila ona in razpustila svoje lase v gesti tragične groze, vi blaznite, saj vam pravim!

— Jaz, da naj se umorim!... Umorite me vi, če hočete in če morete!

V tem trenutku pa se je vrnil Skalabrino in se postavil pred vrata.

— Morilca! je zarjula. Vidva sta sama morilca! Toda ne mislita, da se vama dam ugonobiti, ne da se branila... Klicala bom na pomoč... Pomagajte! Pomagajte!

Ta hip je planil Roland nadno. Prijel jo je za roko in jo potegnil k mizi, kamor je bil postavil steklenico.

— Milostljiva, je dejal mrzlo — izberite: ta strup, ali pa beneškega krvnika.

— Krvnika! je zajecljala.

— Ne vem, kdo vas je ovadil, milostljiva, toda tisti dan,

ko sem odšel iz Benetek, je bila obljubljena vsota petsto srebrnjakov tistemu, kdor more pokazati Svetu Desetorice sled, kam je pobegnila Imperija, morilka Ivana Davile.

— Krvnika! je ponovila ona vsa prepada. Ne, ne, nikaritel! Umorim se... prisežem vam... samo eno uro me pustite še živeti...

— Pred vrati vaše palače čaka voz. Ako hočete živeti še mesec dni, pojdite z nama!

— Ne, ne, oh, ne! Milost! Tako mlada sem še! Milost! Ljubila sem te, Roland! Ljubim te še vedno!

Kruto je bilo poslušati ječanje te ženske. Roland se je čutil presunjenega.

Morda bi jo bil zares pomilostil...

Ali je Skalabrino slutil, kaj se godi v duši njega, ki ga je imenoval svojega gospodarja?

Kdo ve?

Toda v trenutku, ko se je Imperija vrgla na kolena in iztegnila svoje roke, odrevenue v obupu, je orjak pristopil s težkim, mirnim korakom in prijel za steklenico s strupom. Nato se je obrnil k Imperiji, ki mu je zrla z grozo nasproti; zgrabil jo je za lase, potegnil ji glavo nazaj, in ko je hotela kurtizana še enkrat zakricati, ji je izlil vsebino steklenice v usta.

Bilo je kakor strela.

Strašen... bliskovito nagel krč je stresel Imperijino telo...

Nato je obležala nepremično, vsa trda.

Skalabrino je vstal. Njegovo čelo je bilo znojno, njegovo lice spačeno s hripavim glasom je zahrpel:

— Zdaj pride on na vrsto!

XVIII.

Kaj je pisal Roland Aretinu.

Roland je prisostvoval temu usmrčenju, ne da bi branil Skalabrino le z najmanjšo gesto. Da, v zadnjem hipu se mu je res že smilila! Kričanje kurtizane mu je trgalo srce. Toda Biankin oče se mu nikdar ni zdel tako strašen kakor danes, tako mogočen in divji kakor v trenutku, ko je prijel Imperijo za lase.

(D dalje.)

država sama je izprevidela, da tako ne gre več naprej. Le naši klerikalci se še niso izpametovali. Toda boj se bo izvojeval tudi brez klerikalcev. Ljudski glas je namreč danes že tako močan, da mora slišati in mu ugoditi vlada sama, ako se hoče obdržati na krmilu.

Sijajen uspeh cvetličnega dneva. Računi cvetličnega dneva so zaključeni. Uspeh je naravnost sijajen. Dohodkov je bilo 5924 K 51 vin, stroškov pa samo 127 K 90 vin, čisti dobiček znaša torej 5796 K 61 vin. In to v kljub neugodnemu vremenu, vključno bojkotu klerikalcev in Nemcev. Živele vrle narodne gospe in gospodične, živeli vsi aranžerji cvetličnega dneva, živelo ono zavedno občinstvo, ki je kupovalo cvetke!

K umoru pokojnega Šibenika. Od več strani nas vprašujejo, zakaj ničesar ne pišemo o preiskavi povodom umora pokojnega Šibenika in nas ob enem opozarjajo na razne govorice, ki se o tem razširjajo po Ljubljani. Mi vendar ne moremo jemati raznih več ali manj verjetnih kombinacij in ugibanj za golo resnico, avtentičnih podatkov pa nimamo nobenih, ker stvar se še-le preiskuje. Težko je javno osumnjiti koga, za katerega se morda pozneje dokaže, da je nedolžen in zato smatramo za najpravičnejše, da se ne spuščamo v zadevo, dokler se ona nahaja v rokah preiskovalnega sodnika, izvemši, seveda, ako bi nam dal kdo na razpolago kake avtentične in verodostojne podatke; v tem slučaju bi bila naša dolžnost opozoriti preiskovalnega sodnika na te podatke.

Iz gledališke pisarne. V četrtek 28. t. m. se igra prvič na našem odru slavna italijanska drama „Grešna ljubezen“. Njen avtor, Giacomo Giuseppe, moderni italijanski dramatik je bil rojen l. 1847 v Colletto Porella pri Ivneji v Piemontu. Študiral je v Ivreji in v Turinu ter je bil nekaj časa odvetnik. Pisal je drame, s katerimi je dosegal takoj spočetka uspehe. Zato je opustil advokaturu ter se posvetil docela dramatik. Kmalu si je pridobil s svojim svežim, gracioznim dovtipom in z umetniško okusno formo svojih modernih del veliko priljubljenost po Italiji. V dobi od leta 1872–94 je napisal večje število dram in novel ter je bil opetovano odlikovan. V vseh je igrala Duse glavne ženske vloge. Večino njegovih dram igrajo tudi nemški in francoski ter slovanski odri. Predzadnja njegova drama, iz leta 1891, je „Tristi amori“, ki se vzpirajo pri nas pod naslovom „Grešna ljubezen“, kakor na nemških odrih. Ta drama je krasna psihološka študija, obenem pa slika malomestnega življenja v moderni Italiji. Glavno žensko vlogo igra ga Danilova, glavno moško pa g. Nučič. Večje vloge imajo še gg. Škrbinšek, Bukšek in Danilo. Predstava se vrši za nepar-abonente.

Izobrazba. Izobrazba je jako različna in obsejajoča vse panoge človeške kulture. Ako je človek le enostransko omikan, ako je proniknil s svojim duhom le košček človeške kulture, pravimo da je v izobrazbi omejen. Moderni človek pa stremi, da bi razumel v mnogih panogah kulture kolikor možno veliko in da ni izoliran le v svojem ožjem poklicu. Seveda je kultura dandanes tako ogromna, da je človek lahko ponosen, ako je vsaj v svoji poklicni stroki docela izobražen. Zato pa ni čudno, da je marsikak velik strokovnjak glede drugih kulturnih panog omejen, neveden. Vsled tega niti več ne zahtevamo, da bi bil moderni človek n. pr. izvrsten mediciner ter še obenem dober politik, ekonom, esteta itd. Vendar smo si ustanovili nekaj pojmov splošne

izobrazbe, s čimer razumemo, da se bavi človek poleg svoje poklicne kulturne stroke tudi še vsaj z literaturo, upodabljajočo umetnostjo in s politiko. S temi tremi kulturnimi pridobitvami se mora živeti pečati vsakdo, ki hoče, da ga smatramo izobraženec. Pri nas moramo zahtevati, da se omikanec zanima za domače in najvažnejše svetovno politično gibanje, za domačo in najnamenitejšo literaturo evropskih narodov, seveda književno in glasbeno ter za domačo umetnost. Kdor nima živega interesa vsaj za to, zaostaja daleč za izobrazbo najskromnejšega kulturnega Evropejca. Pri nas so literatura, umetnost in politika absolutno potrebni kulturni rekviziti; žal, da se še v nekaterih krogih preveč bagatelizujejo. Zlasti malo zanimanje Ljubljančanov za gledališko dramsko umetnost je naravnost strašno ubožno izpričevalo za neke naše vrste, ki pa baš zahtevajo, da bi jih smatrali za izobražene. Nemško občinstvo se izredno živo zanima za dramo ter napolni gledališče do zadnjega kotička pri drami ravno tako, kakor pri operetah. Pri nas je to, žal, drugače, kar ne kaže na posebno literarno izobrazbo naše inteligentne publike. Povsod na svetu se v izobraženih krogih prav mnogo govori o literarnih novostih gledališča in vse hoče poznati predstave svojih dramskih igralcev. Žalosten dokaz omejene izobrazbe bi bilo, če bi naša literarna in dramska umetnost trpela zaradi nekulturne brezbrzičnosti publike.

Odbor akad. fer. društva „Prosveta“ v Ljubljani, izvoljen na obč. zboru dne 22. t. m. za leto 1911/12, se je konstituiral tako-le: Predsednik: stud. arch. Ivan Zorman; podpredsednik: cand. iur. Darij Pekle; tajnik: stud. med. Boris Šlajmer; blagajnik: cand. iur. Stanko Stor; knjižničar: stud. iur. Saša Železnikar; namestnika: cand. iur. Hugon Milavec in stud. iur. Stanko Lapajne; preglednika: cand. med. vet. Janko Vizjak in stud. iur. Arnošt Brilej.

Družba sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja v Celovcu šteje letos 84.855 udov. Vsi ti prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Molitvenik za šolsko mladino. 2. Koledar za leto 1912. 3. Deseti brat. 4. Mladim srcem. 5. Na Jutrovem. 6. Zgodbe sv. pisma, 17. zvezek. V zameno ali v doplačilo — kakor si je kdo pri vpisovanju želel — se še doda: 7. Troje povesti. Z razpošiljativjo smo pričeli ravnokar. Potrudili se bomo, da častiti udje dobi knjige najprej ko mogoče. — Red za letošnje razpošiljatev je sledeči: 1. Amerika, Afrika, Azija. 2. Krška škofija. 3. Razni kraji. 4. Tržaško-koprska škofija. 5. Lavatinska škofija. 6. Ljubljanska škofija. 7. Goriška nadškofija. Cenjene gospe poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj t a k o j, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo družbi samo zamudo in nepotrebne stroške. Ob enem vsem č. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici več kot eno balo, vljudno naznanimo, da se nahaja zapisnik udov vedno v oni bali, ki ima najnižjo številko. Stroške, katere so imeli gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti. One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavolj ne zastavljajo prepotebnega prostora. O knjigah, ki so letos zelo lepe, prinesemo pozneje oceno.

K vprašanju znižanja klavniških pristojbin. Vsled večstranske izpodbude se je posvetovalni svet, ki je dodeljen za začasno oskrbovanje ob-

činskih opravil mesta Ljubljane postavljenemu c. kr. deželne vlade svetniku, pod predsedstvom slednjega posvetoval v enej zadnjih sej z vprašanjem eventualnega znižanja klavniških pristojbin v mestni klavnici na polovico določenih zneskov. Po temeljitim posvetovalnim sproženih odredb, ki naj bi skupno s 50% znižani tovorni tarifi na progah c. kr. državne železnice, katerih je pričakovati za slučaj znižanja klavniških pristojbin, se je vendar posvetovalni svet zedinil v naziranj, da nameravane vspeha po tej poti ne bi bilo možno doseči. Nasprotno pa bi znižanje klavniških pristojbin na polovico značilo za mestno občino prav občutno izgubo proračunskih dohodkov. Klavniške pristojbine znašajo za eno veliko govedo, ki pride za aprovizacijo glavno v poštve: klavnine K 4, hlevnine od komada na dan 20 v in pristojbine za porabo tehtnice 40 v. Za en komad goveje živine plačati je tedaj v slučaju, da stoji tri dni v hlevu, kar pa se le izjemoma dogaja, na klavniških pristojbinah skupno K 5. Glede dovoza klavne živine po državnih železnicah, pri katerih bi se moglo doseči znižanje transportnih tarifov za slučaj znižanja klavniških pristojbin, pridejo v Ljubljani pač le proge v upravi c. kr. državnih železnic stoječe dolenske železnice v poštve. Na tej železnici znašajo tovarne pristojbine za en vagon (za šest komadov goveje živine) od K 571 (Grosuplje), K 1469 (Trebnje), K 1550 (Ribnica), K 1897 (Novo mesto) in K 1918 (Kočevje), tedaj odpade na en komad goveje živine K 095, odnosno K 245, odnosno K 258, odnosno K 316, odnosno K 320. Skupni stroški klavniških in transportnih pristojbin znašajo tedaj za eno govedo K 595, odnosno K 745, odnosno K 758, odnosno K 816, odnosno K 820; pri znižanju teh pristojbin na polovico tedaj K 298, odnosno K 373, odnosno K 379, odnosno K 408, odnosno K 410 za en komad goveje živine. V detajlni prodaji, ako se teža posameznega goveda računa le na 200 kg, moglo bi tedaj to znižati ceno za 149 do 205 vinarja za kilogram. To so pa tako minimalni zneski, da je brez vsakega predsodka mogoče trditi, da bi nikakor ne prišli konsumentom v korist, to pa tem manj, ker se v detajlni prodaji večinoma kupujejo množine mesa pod en kilogram teže. Slično je tudi razmerje glede telet in prašičev. Nasprotno pa bi znižanje klavniških pristojbin na polovico za mestno občino le za ostale mesece tega leta pomenilo več kot K 8000.

„Glavna posojilnica.“ Dne 30. t. m. ob 10. uri dopoldne prodajala se bodo na javni dražbi pri c. kr. sodnji v Ljubljani (soba št. 16) posestva Karla Megliča v Spodnji Šiški in na Glinah, dne 30. t. m. ob 10. uri dopoldne pa pri c. kr. sodnji v Radovljici posestvo v Mostah pri Žirovnici.

Socijalni demokratje taje kompromis s klerikalci. Z ozirom na notico pod tem naslovom, objavljeno v „Jutru“ z dne 24. septembra t. l. zahtevam na podlagi § 19. tiskovnega zakona priobčiti v postavnem roku naslednji stvarni popravek: Ni res, da „sta“ včeraj v bratski vzajemnosti korakala sodrug Klemenčič in klerikalec Kadunc k volilki I. razreda po pooblastilo“, in da „sta ga dobila“; res pa je, da nisem že 14 dni bil skupaj s Kaduncem in torej tudi nisem v družbi s Kaduncem nobenega pooblastila dobil.

Sokol II. naznanja svojim članom ter prijateljem, da priredi v nedeljo dne 1. oktobra t. l. popoldan ob 4. uri svojo I. vinsko trgatv v gostilni pri Sokliču v T. novem.

nečesa velikega, globokega, mlade sanje o sreči so prešle, zatopil se je v življenje in je gledal delovanje čudovitih moči. Ko že preje ni bil nikdar vesel, postal je sedaj še mračnejši in je vedno premišljal. Včasih je bil celo čemeran, a čez trenutek mil in dober: zdelo se mi je, da se v njem bojujeta vedno dve naravi. Pogosto mi je sam govoril: „Odpusti mi, včasih sem celo proti tebi neprijazen, toda oprosti — ne more biti drugače, vidiš, da nisem sam kriv. Saj mi boš odpustil, ker vem, da me poznaš, drugim bi bil morebiti nerazumljiv. Glej, jaz sem sam na celem svetu, sam...“ Tako se je čutil zapuščenega.

Na Dunaju sva živel skupaj. On je učil v neki bogati družini. In skoraj mi je pripoznal, da ni več sam. Zaljubila se je vanj domača hči, dvaindvajsetletna gospodična.

Zvečer, ko je prišel domov mi je pravil o nji. Ni imel nikake ljubezni do nje, toda igral je vlogo ljubimca. Odkloniti nje ljubezen bi bilo toliko kakor zagnati od sebe kruh. ... Obetal se mu je lepo življenje, kajti zadovoljni so bili — tako mu je pisala njegova ljubica — tudi domači, ki včasih prestržejo z eno samo odločilno besedo plane zaljubljenih ljudi. A on je ostal hladen. Ne morem pozabiti, kako sva si odhajala iz do-

Telovadno društvo „Sokol“ na lgu vabi na javno telovadbo, katero priredi v nedeljo popoldne dne 1. oktobra 1911 na vrtu gospoda Minattija v prid zgradbi sokolskega doma. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina 20 vin. za osebo. Spored: 1. Proste vaje članstva. 2. Orodna telovadba. 3. Nastop vzorne vrste ljubljanskega Sokola. 4. Skupine na lestvah, izvaja izanski Sokol. 5. Velika ljudska veselica. Prosta zabava. Srečolov. Paviljoni. Ples. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo sokolskega doma se preplačila hvaležno sprejemajo. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica prihodnjo nedeljo.

V prid skladu za mednarodno sokolsko tekmo spominjajoč tragične smrti vrliga Sokola Šibenika je nabrala gđ. Mimica Amanova v domači gostilni pri Kroni v Gradišču. Denar smo izročili takoj na pristojno mesto.

Slovensko-italijanski krožek prične z rednim poukom takoj prve dni meseca oktobra. Obstojala bodeta dva tečaj kot preteklo leto; en tečaj bo namenjen izključno začetnikom ter onim, ki nimajo še vseh osnovnih naukov v jeziku. V petek, dne 29. t. m. se vrši občni zbor, kjer se določi čas pouka. Ura in kraj občnega zbora se natančno še naznanita. Vabimo pa že danes k najobilnejši udeležbi!

Gorenjska motiva. V izložbi trdke Gričar & Mejač v Prešernovi ulici vidimo dve lični sliki (akvarela) predstavljajoči: „Motiv iz Dovjega na Gorenjskem“ in „Farna cerkev v Ratečah na Gorenjskem“. Sliki sta delo realca g. Stanka Peruzzijsa, mlajšega brata slov. umetnika g. prof. Svitoslava M. Peruzzijsa. Čestitati je mlademu nadarjenemu avtorju, ki je v srečni izbiri motiva pokazal slov. občinstvu svojo marljivost in čut do lepe upodobljajoče umetnosti. Le tako naprej! — Sliki ste na prodaj, bilo bi zelo umestno, da pridete v last kaki javni zbirki.

Ribji lov v Ljubljani proti Fužinam bo moral kmalu prenehati. V kratkem, bržkone čez tri štiri mesece, se prične poglobljenje glavnega kanala in takrat bo treba ribam bežati. Še to jesen bodo spustili vodo v Prulah v Gruberjev poglobljeni kanal, skozi mesto pa zapro vodo ko bodo na Krakovskem nasipu postavili drugi jez.

Kanali in mostovi. Ljubljansko občino čakate dve veliki in nujni nalogi: Zgradba treh novih mostov in naprava betonskih kanalov ob obeh Ljubljaničnih nabrežjih. Ko bi klerikalci ne bili s svojo hudobijo zavlekli in preprečili važnih izvršitev, bi Ljubljana imela danes že marsikako napravo.

Skažena okolica. Nemško gledališče bo za olepšavo Gradišča vseskoz kvarno. Stavba neokusna, park krog nje unikum, vse brez smisla in praktično skaženo. Mesto olepšave — del mesta — pokvarjen.

Pozor pred nakupom! Z ozirom na notico pod tem naslovom v št. 667. našega lista nam poroča g. A. Brajer, da je svarilo g. A. Solarja, naj nikdo ne kupi od njega čevljev, popolnoma neumestno, kajti čevlje je napravil sam in iz usnja, ki ga je bil v ta namen kupil pri g. Šeunigu, ki to lahko potrdi. G. Solar je bil pri njem (g. Brajerju) in je vzel pet parov čevljev, češ da jih bo plačal, tega pa ni stori, ampak je začel trditi, da je usnje, iz katerega so čevlji napravljeni, njegovo — kar je seveda popolnoma izmišljeno. Jasnost bo v zadevo prinesla sodna obravnava, ker bo g. Brajer g. Solarja tožil zaradi razžaljenja časti.

movine prisegla prisego, ki je bila za naju velikega pomena: „Tujke ne“...

In on je bil prvi, ki je imel priliko, da prelomi dano besedo. A ni je prelomil.

Videl sem, da se mu ponuja velika sreča; opomnil sem ga, da sme vkljub prisegi zaradi mene storiti po svoji volji, odgovoren je samo se domovini. Ne vprašujte zakaj domovini. Zadosti je zgledov. Posmejal se je s svojim ironičnim smehom in je rekel: „Prijatelj, nikdar!“

Spoznal sem ga v tistem trenutku kot človeku, ki se zaveda velikih dolžnosti. Ne mislite, da sva bila prenapeta, ne, ampak gospoda, tudi slovenske zemlje Bog ni zapustil. Časi so časi, in ti imajo svoje pravice. Hotela sva dobiti Slovenke za žene, če nama je bil usojen zakonski stan. Kakor vidite — ni bilo usojeno. Prijatelj je bil vedno enako zamišljen in se je ukvarjal s svojo filozofijo in je v malem času dosegel velike uspehe. Nemki se je izognil z različnimi izgovori, toda to je vnelo njeno ljubezen. Vedno sem se bal, da pride igra do male peripetije; no, menda so čakali njegove izkušnje.

V takem položaju sem pustil prijatelja, ko sem odhajal domov, zato sem se malo začudil, da ga puste domov in da ne gre z njimi vred na

Vlom. Dne 21. t. m. je neznan tat vlomil v hišo posestnice Marije Mrak v Studenci pri Medvodah. Vlomilec je ukradel srebrno žensko uro, črn dežnik, dve rjuhi, okoli 7 l borovničarja, nekaj sladkorja in masti. Škoda znaša 66 K 50 v. Mrakova je bila okradena tudi že par dni prej. Zginilo ji je namreč 60 K. Tatvine je osumljen postopal Ivan Kruh iz Medvod, pri katerem so našli par ukradenih predmetov. Možakar se nahaja sedaj v deželnem sodišču v Ljubljani. Zasluduje ga tudi novomeško sodišče radi več tatvin.

Aretrana tatnica. Katarini Strommer je že dalje časa prepovedan povratek v Ljubljano. Toda ona se za to popoloma nič ne zmeni in pride kadar se ji zdi ravno primerno, semkaj. Policija jo je šele pred 14 dnevi poslala odgonskim potom v rojstvo vas Petrina na Stajerskem in že se je zopet pojavila na Selu pri Ljubljani. V nedeljo je ukradla svoji gospodnji par čevljev in hotela z njimi izginiti. A bila je še v pravem času aretrana in izročena sodišču.

Radikalno sredstvo. Ko sta se te dni sprla neki delavec in neki izvošček, stanujoč na Dolenjski cesti radi plače, je izvošček, da napravi kratek proces, pograbil poln škač vode in polil delavca. To radikalno sredstvo je imelo svoj zaželeni uspeh. Delavec se je sicer nekaj časa togotil, toda konečno je vendar prišel do prepričanja, da je najbolje, če zgine iz hiše.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ priredi v četrtek 28. t. m. ob pol 9. uri zvečer sestanek v društvenih prostorih (Narodni dom). Na sestanku se bode razpravljalo o prireditvi učnih tečajev in plesnih večerov v letošnji zimski sezoni. Obenem prosimo tudi gg. pevce, da se tega sestanka udeležijo in povabijo tudi druge gospe, ki imajo veselje do petja, a še niso člani našega pevskega zbora. Z ozirom na zelo važen razgovor opozarjamo vse trgovske sotrudnike člane in nečlane, da se tega sestanka v največjem številu udeležijo.

Gasilno društvo v Vipavi priredi v proslavo svoje 30 letnice dne 1. oktobra 1911. v dvorani g. župana Petrovičja plesno veselico z igro, petjem in šaljivim srečanjem. Začetek plesa ob 4. uri popoldne, začetek igre ob 8. uri zvečer. Pri plesu svira godba iz Proseka pri Trstu. Čisti dohodek porabi se za napravo novega gasilnega orodja.

Dialekt na našem odru.

Opetovano se je že naglašalo, da naši igralci ne govorijo pri kmetskimi igrah dosledno in istega dialekt. No, iste očitke delajo dunajski kritiki igralcem nemškega ljudskega odra in dvorne gledališča. Tudi dunajski igralci govorijo v isti igri razne dialekte in še te nedosledno. To je dokaz, da igralcu iz meščanskih krogov ni lahko govoriti dialekt. Kdor ni bil rojen v kmetški hiši žali kdor ni leta živel med kmeti, ne bo nikdar docela verjetno in resnično realistično igral kmeta in govoril kmetske govorice. Tudi govorice delavcev in nižje mase ne more igralec iz meščanskih krogov pogoditi docela, ako teh krogov ne študira več let in ako ne živi tesno med njimi.

No, dunajski prvi igralci imajo seveda dovolj dohodkov, da si privoščijo vsake počitnice nekaj mesecev življenja na kmetih, kjer morejo proučavati kmetsko življenje in govorjenje. Pa še nekaj: Nemci imajo v dialektu tiskane igre ter se more igralec tesno držati svoje tiskane vloge. V dunajskem, šlezijskem, saškem, ber-

počitnice.

Uvidel sem, da sem prav njega pogrešal v tem kraju, in da sem prav zato hotel pobeogniti po svetu. Z največjim veseljem sem toraj odpisal, da naj prihihi prej ko mogoče k meni v romantični gorski kraj, kjer ga čaka vesela družba; pri tem tudi razni ljudje njegove vrste učenosti. Tudi gospodar Miha je bil vesel, da dobim k sebi prijatelja, ker je videl, da se skoraj dolgočasim, kar pa ni bilo nikakor po njegovi volji. Imel je rad veselo ljudi in njegovo gostoljubje ni bilo omejeno na osebo. Gospoda, če sem kdaj koga pričakoval s koprnenjem, tedaj sem bil takrat gotovo v največjem koprnenju. Imeti njega tu v tej krasni deželi, obenem z njim hoditi po krasnih prirodnih krajih! To je bila moja želja. In prišel je, da, in kakšen...!

Gospod Globič se je zopet zamislil in je namočil grlo z vinom, s pristno dolensko kapljico.

„Toda preje se je zgodilo še nekaj, kar je vse izpremenilo. Čudno, da se te nisem dosedaj spomnil, Mihaela! Prijatelj č govori o kom težko, govorim gotovo o nji najtežje, in če bom začel med pripovedovanjem v preveliki razburjenosti nekoliko nad vsakdajnost, ne čudite se moji sivi glavi...“

(D dalje.)

MAJI LISTEK.

I. E. RUBIN.

Mihaela.

(Slika s počitnice.)
(D dalje.)

Tako mi je postalo sčasoma dolgčas in želel sem si odhod kamorkoli. In že sem zbiral svoje reči in najbrže bi me bila odnesla mladeniška volja kam doli na jug iskati miru in zadovoljnosti, ko sem prejel naenkrat nekega dne pismo od svojega prijatelja z Dunaja. Pisal mi je, da bi rad prišel na počitnice, da si želi k meni, da mi ima povedati mnogo novega itd. Ce sem kdaj koga ljubil z vso prijateljsko ljubeznijo, ljubil sem njega — mojega nesrečnega Julija. Prijatelj, star sem, a ni nič neprijetno pripoznati, da mi postane težko v duši, ko se spomnim nanj. V večerih, ko se naše sonce posavlja za snežne glave naših gor, spomnim se na tiste lepe večere in na tebe moj nepozabljeni prijatelj. Njegovo povest, ki jo pripovedujem, sem preživel v srcu z njim jaz sam...! Gospod Globič si je nekoliko oddahnil in se zopet zagledal v kozarec; spomin na prijatelja ga je spravil v otožnost, da je skoraj pozabil pripovedovati svojim radovednim poslušalcem. In kdo ve, koliko časa bi

bil še molčal, da ni naš prijatelj profesor, ki je vedno rad citiral stare klasike in se pogovarjal s Homerom ob vsaki priliki, ko bi ne bil nehote začel naš profesor citirati oni verz iz Vergila:

„Conticuere omnes...“
„Da,“ vzdramil se je gospod Globič, „o njem vam pripovedujem. Seznani sem se bil z njim takoj v prvih šolskih razredih in sva si ostala ves čas velika prijatelja. Jaz sem bil vedno bolj trd, on pa je bil mehka sanjava duša. Kdor ga je poznal, vsakemu se je priljubil, bil je eden izmed prvih talentov med nami. Mislim, je zelo mnogo in se je vedno prepuščal neki zamišljenosti, poleg tega je ležala na njegovem obrazu neka otožnost, ki ga ni nikdar zapustila. Bil je iz onih ljudi, ki vedno hrepene za nedosežnimi cilji in verujejo da so rojeni pod neizgodno zvezdo. Res se je kazalo, da mu niso rojenice mile, da govorim z vero svojih pradedov. Z veliko bedo se je prebil čez vse šole, in potem šel z menoj na Dunaj. Ker sva bila ves čas tovariša je naju zvezalo življenje v tujem mestu v nerazdružljivo prijateljstvo. S početka se je kazal kot pesnik; njegov dnevnik je bil poln pesmi in zapiskov, ki mi jih je čital zvečer, a pozneje je začel v svojih mislih dalje in je postal filozof. Njegova nemirna duša je iskala

linskem dialektu tiskane igre imajo čisto različen značaj govornice. Igralec se vloga nauči in s tem mu je že zelo pomagano.

Pri nas pa igralci tiče vedno v mestu, kjer so bili rojeni; za počitniške študije kmetov ni sredstev. To je eno. Drugo pa je, da Slovenci sploh nimamo literarnega dialektu; zato so pisani vsi prevodi kmetijskih iger v književni slovenščini. Ta slovenščina s svojimi „i“-i in „e“-i i. dr. pa se sliši v kmetijskih igrah neznosno afektirano in povsem nenaravno. Igralec instinktivno čuti, da kot hribovski kmet ne more govoriti: „Sem bil rekel... in sem šel...“, ko sem moral iti...“ In naš igralec si mora sam predstavljati svojo vlogo iz književne govornice v kmetijsko. Tako ima naš igralec dvojni trud s kmetijsko vlogo.

Kdo pa zna izmed meščanov pravilno govoriti v dialektu? Kdo bi naj igralce torej učil? In kateri dialekt naj bi se govoril na odrju? Lžanski, ribniški, dolenski, novomeški ali belokranjski, kranjski, loški ali bohinjski ali morda preški? Literati in filologi se s tem vprašanjem še niso nikdar bavili. Kako naj bi torej odločalo v tem gledališču?

Gotova resnica pa je, da v kmetijskih igrah ne moremo poslušati govornice izobraženega inteligenta, ker bi se t. i. govornica v danem miljeju slišala le karikirano in neslano. Tudi nekaj izposojenk in tujk moramo dovoliti v kmetijskih igrah, ker je zopet resnica, da čistih literarnih pojmov nikjer noben kmet ne uporablja v svoji govornici. Slovanske in salonske besede v kmetijskem govoru se čujejo kakor spakovanje.

In nedoslednost! V „Zemlji“ govorijo osebe baje različne dialekte. Temu bi jaz celo prav nič ne ugovarjal, ker se da ta različnost dialektov prav verjetno utemeljiti. Stari Kremen je bogat kmet ter ima veliko število poselov. Sam Kremen je, recimo, Bohinjec ali pa iz kamniške okolice. Sin Janez ima strica v celjski okolici in pri njem je preživel več let, ko je hodil v celjsko okolišansko ljudsko šolo. Zato se Janezu pozna štajerski dialekt včasih še danes. Reza in Katra sta iz ljubljanske okolice; prvi hlapec je doma na kranjsko-hrvaški meji, konjski hlapec je iz blejske okolice in srednji hlapec je Šiškar. Vidi se pa tudi, da nekateri citajo in da imajo nekaj več razredov, drugi pa ne vidijo nikdar knjige ali časopisa. Evo! Ti ljudje žive v „Zemlji“ pod isto streho, a so raznih inteligenc in izobrazb ter govorijo nekoliko različne dialekte. Prilagodili so si sicer svojo govornico že nekoliko drug po drugem, ker žive že dalje časa skupaj; toda včasih se vendar-le še začuje kak zvok, naglas ali izraz iz domačega okoliša. Kaj Vas to ženiira?

Pojdite na katerokoli gimnazijo ali realko, pa poslušajte govornico profesorjev! Dasi so vsi inteligentni izobrazenci, govorijo vendar-le skoraj vsak drugače, zlasti kadar so podoben mačed sabo! Eden je Šajerec, drugi Tržčan, tretji Ljubljančan, četrti Korošec, peti Belokranjec. In v zvezi vsej pazljivosti ne more nihče izmed njih docela zatajiti svoje govornice iz deških let.

Taka je torej z našimi dialektimi težavami pri slovenskih kmetijskih igrah. — Vedno in vedno čitamo iste očitke, a nihče ne pove, kako naj bi se jih odpravilo tako, da bo to izvršljivo in pa — vsem prav.

Gospodje jezikoslovci, ki imate velik kos polja za praktično korist, na noge! Povejte svoje mnenje in svetujte nam, da bo — vsem prav!

Ego.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Triloliško vprašanje.

Carigrad, 26. septembra. Danes je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o triloliškem vprašanju. Turška vlada je pripravljena ugoditi italijanskim gospodarskim interesom v Trilopolisu v zelo širokem obsegu. Vlada je zaukazala tudi najstrožje odredbe proti eventualnim napadom na italijanske podanike.

Carigrad, 26. avgusta. Danes je prišlo na tukajšnji borzi do zelo pretresljivih in obupnih scen.

Dunaj, 26. septembra. „Wiener Allgemeine Zeitung“, ki ima zelo ozke stike z avstrijskim zunanjim načelstvom poroča, da se Turčija glede triloliškega vprašanja ni obrnila niti na Avstrijo niti na Nemčijo za intervencijo in zato se obe državi v stvar tudi ne vmešavata. Pač pa se je Turčija obrnila za intervencijo na Anglijo in Francijo, ki nista zaveznici Italije. Toda od obeh držav je dobila danes silno resen odgovor.

Carigrad, 26. septembra. Veliki vezir je imel danes s tukajšnjim nemškim poslanikom radi triloliškega vprašanja daljši razgovor.

London, 26. septembra. Nekateri londonski listi poročajo, da sta danes odplula dva italijanska parnika z moštvo proti Tripolisu.

Gautsch v avdijenci.

Dunaj, 26. septembra. Danes dopoldne je sprejel cesar ministrskega predsednika barona Gautscha v posebni avdijenci, ki je trajala nad eno uro. Gautsch je cesarja informiral o načrtu oktobrske parlamentarne seje in o odredbah glede olajšanja sedanje druginje.

Nova tržaška banka.

Trst, 26. avgusta. Danes so otvorili v Trstu kot nadomestilo za falitno goriško „Banco popolare“ novo italijansko banko „Banca di credito popolare“. Predsednik je pri otvoritvi banke povdajal strogo italijanski značaj zavoda in naglašal, da ima banka v prvi vrsti namen dvigniti italijanske male trgovce in obrtnike.

Maroško vprašanje.

Berlin, 26. septembra. Rešitev maroškega vprašanja je danes že perfektna stvar. Med Nemčijo in Francijo je prišlo do popolnega sporazuma. Treba je le še nekaj malih redakcijskih sprememb.

Državni železničarji in vlada.

Dunaj, 26. septembra. Zboljšanje plač državnih železniških uslužbencev stopi v veljavo dne 1. januarja 1912. Kot pogoj pa zahteva vlada lojalno postopanje uslužbencev napram upraviteljem. To se v prvi vrsti nanaša na nameravani železničarski štrajk.

Nezgoda francoske ladje „Patrie“.

Pariz, 26. septembra. Danes je na ladji „Patrie“ nenadoma izbruhnil požar, katerega pa so mornarji še v pravem času pogasili. Ogenj je baje zaneli zlobna roka.

Razne vesti.

* Sam svojo smrt naznanil. V Naumburgu se je neki trgovec ustrelil v svoji kočiji. Pred smrtjo je še izročil časopisu „Naumburger Kreisblatt“ smrtni oglas.

* Moč ženskih solz. Kakor poročajo varšavski listi, so prebivalke mesta Skorupy poslane guvernerju v Brodnu posebno noto, v katerih se bridko pritožujejo, da jih moške zamenjajo, in sicer samo gostinam na ljubo. Guverner je v resnici zahteval takoj vse potrebne informacije in prišel do prepričanja, da pritožba odgovarja resnici. Zato je, da ustreže obupanim ženam, ukazal, da se morajo zapreti vse gostilne, kar se je tudi takoj zgodilo. Moč ženskih solz je v resnici zelo velika.

* Židje poplavlajo Poljsko. Tekom zadnjega tedna je došlo v okolico mesta Lodza okoli 10.000 židov, ki se nameravajo tudi tamkaj stalno naseliti. Uboga Poljska.

* Kamen joka. Nedaleč od Pariza se je pokazal v reki Seni takozvani „kamen joka“ ali „govoreči kamen“. To je namreč neka skala v reki, ki se pokaže le v letih največje vročine in suše. Ljudje iz okolice, posebno pa Parižani hodijo trumoma gledat to skalo. Zadnjič se je pokazal ta kamen v letu 1755. Kamen ima sledeči napis: Kdor me vidi, ta se bo jokal, in še vedno so se ljudje jokali, če sem se jaz pokazal. — Med ljudstvom je nastalo vsled tega silno razburjenje. Vlada hoče sicer to dejstvo zakriti, ali vse nič ne pomaga. Vse o kamnu se je razširila kot ogenj med ljudstvo, ki hodi trumoma obiskavat tega proroka nesreče. Ljudska govornica tudi trdi, da so si že stari ljudje pravili, kar so izvedeli od svojih starišev, da ta kamen, če se pokaže, ne označi le silno vročino in suho leto, marveč tudi označi, da bo vročina hujska. Njegov pojav spremljajo baje redno bolezn, vojna in lakota. Tudi v Lisaboni so dobili podobni kamen joka. L. 1755. je bila Lisabona porušena od potresa in kmalu nato se je pričela sedemletna vojna. Po potresu so našli v vodi skalo z napisom: „Kdor me vidi, ta ve, da sem prerok nesreče.“ Ta kamen so videli v Lisaboni od leta 1755. samo enkrat, in sicer leta 1872. Tudi ta kamen se je letos pokazal in na tisoče ljudi hodi gledat nesrečnega označevalca neznosne vročine in njenih zlih posledic.

P. t.

Dajem s tem na znanje onim gosp. someščanom, ki so se zbrali pri meni in sestavljali imenik onih, ki bi se priporočali gosp. volilem in gospem volilkam bodočega občinskega odbora, onim, ki so prevzeli posel agitacije za to volitev in onim, ki so mi poslali blagovolili pooblastila, da sem odložil posel agitacije in se za bodočo volitev obč. odbora ne bodem brigal. Zahvaljujem se gospodom, ki so že sodelovali v agitaciji za njih trud in delo. Lepo pozdravljam

Dr. Slanc.

Novo mesto, dne 25. sept. 1911.

Kuč

za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšo sredstvo 5 kg franko K 4.50

Dr. Novakovič, Ljubljana.

Več gospodov

se sprejme na dobro hrano. Izvrstna dunajska kuhinja. Vegetarijanska hrana veliko ceneje. Sprejmejo se tudi trije ali štiri gospodje na stanovanje. Naslov pri Prvi anončni pisarni.

imam še do 10 vagonov dalmatinskega

Portland cementa

(znamka Adriatica-Salona) po zelo nizki ceni za prodati.

J. BRINŠEK, Trnovo na Kranjskem.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri večer.

Dijak ali dijakinja se sprejme na hrano in stanovanje pod jako ugodnimi pogoji. Posebna, zračna soba. Naslov se izve pri upravitelstvu „Jutra“.

Okrog 100 kg različne esence, kakor malinover, ananas, prvenec, limonada i. dr., pripravno posebno za kavarnarje in izdelovalce pokalic proda po prav nizki ceni Fran Jakša v Novem mestu. 416/3—1

Dve hiši napredaj, ena s 4 stanovanji, druga z 2 koncesijama. Več se polzve v Rožni dolini štev. 107. 419 5—1

Hiša z velikim vrtom se iz proste roke proda. Polzve se Mesarska cesta 1. 528/9—6

Hlev in šupa za vozove se takoj odda. Kje, pove „Prva anončna pisarna“. 525 x—5

Gospodine se sprejmejo na stanovanje in hrano. Naslov pove „Prva anončna pisarna“.

Še-tošolec išče instrukcije za učenca od 1—4 realke. Ponudbe pod „Radogoj“ poštno ležeče Ljubljana. 577/3—1

Klavir in nekaj pohištva se proda. Križevniška ulica št. 4. II. nadst. 420 2—1

Motor 6 H. P. s priveznim vozom v dobrem stanu, se ceno proda, ali tudi zamenja za manjši motor. Natančneje v upravitelstvu „Jutra“. 421/3—1

Proda se radi selitve: Steklana stena, dve omari, malo rabljen štedilnik, nova petrolejna peč, gugalnica (Klopper), dve novi železni klopi i. dr. Natančneje pri J. Škerlju, Komenskega ulica. 578/1—1

Absolventinja trgovskega tečaja, katere je istega dovršila z odliko, išče primerne mesto. Ponudbe pod „Vztrajnost“ upravitelstvu „Jutra“. 422/2—1

Meblovna soba se odda za oktober. Polzve se Gradišče št. 7. pritičje desno. 578

Adolf in Filipina Petrin naznana vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je njih preblaga in iskreno ljubljena mati, gospa

Helena Petrin

hišna posestnica

danes, po dolgotrajni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb upezoabne rajnice se vrši v sredo 27. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Hrenova ulica 8, na pokopališče pri Sv. Križu.

Blaga rajnica se priporoča v blag spomin in molitev.

Ljubljana, 25. septembra 1911.

P. t.

Dajem s tem na znanje onim gosp. someščanom, ki so se zbrali pri meni in sestavljali imenik onih, ki bi se priporočali gosp. volilem in gospem volilkam bodočega občinskega odbora, onim, ki so prevzeli posel agitacije za to volitev in onim, ki so mi poslali blagovolili pooblastila, da sem odložil posel agitacije in se za bodočo volitev obč. odbora ne bodem brigal. Zahvaljujem se gospodom, ki so že sodelovali v agitaciji za njih trud in delo. Lepo pozdravljam

Dr. Slanc.

Novo mesto, dne 25. sept. 1911.

Kuč

za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšo sredstvo 5 kg franko K 4.50

Dr. Novakovič, Ljubljana.

Več gospodov

se sprejme na dobro hrano. Izvrstna dunajska kuhinja. Vegetarijanska hrana veliko ceneje. Sprejmejo se tudi trije ali štiri gospodje na stanovanje. Naslov pri Prvi anončni pisarni.

imam še do 10 vagonov dalmatinskega

Portland cementa

(znamka Adriatica-Salona) po zelo nizki ceni za prodati.

J. BRINŠEK, Trnovo na Kranjskem.

Mesečna soba

lepo meblavana, se takoj odda v Komenskega ulica št. 16, pritičje, levo.

Prva kranjska drogerija, parfumerija, fotomanufaktura itd.

Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Zunanja naročila izvršuje z obratno pošto. — Ceniki so na razpolago.

Malomestne tradicije

Češko spisal V. Štech, prevel V. M. Zalar. (Repertoarna igra češkega „Nar. divadla“ v Pragi.)

Pet moških, dve ženski vlogi.

Cena 60 vinarjev.

Dobiva se v knjigarnah in pri založniku V. M. Zalarju v Ljubljani.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Konfekcijska trgovina

A. LUKIČ, Ljubljana

Pred škofijo štev. 19

priporoča svojo velikansko zalogo izgotovljenih oblek po najnovejšem kroju za gospode, dečke in otroke.

Najnovejše v

konfekciji za dame in deklice.

Solidna in točna postrežba.

Najnižje cene.

Priznana največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna tvrdka.

Franc Čuden,

urar

Ljubljana, Prešernova ulica 1

samo nasproti Frančiškanske cerkve

je delničar

največjih tovarn švicarskih ur „Union“ v Genovi in Bielu, on torej lahko po originalno tovarniških cenah garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane

ALPINA URE

z matematično preciznim kolesjem — v zlatu, tulu, srebru, nikeljnu in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. Večletno jamstvo. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani

po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.

Državni kolodvor.

Blaž, Dunajska cesta.

Sever, Krakovski nasip.

Pichler, Kongresni trg.

Češark, Selenburgova ulica.

Dolenec, Prešernova ulica.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Mrzlikar, Sodna ulica.

Šušter, Miklošičeva cesta.

Zupančič, Kolodvorska ulica.

Pirnat, Kolodvorska ulica.

Šenk, Resljeva cesta.

Kotnik, Šiška.

Tivolli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Košir, Hišlerjeva ulica.

Stlene, Valvazorjev trg

Sušnik, Rimska cesta.

Ušeničnik, Židovska ulica.

Kleinsteln, Jurčičev trg.

Križaj, Sp. Šiška.

Wislak, Gosposka ulica.

Kustrin, Breg.

Tenente, Gradaška ulica.

Velkavrh, Sv. Jakoba trg

Sitar, Florjanska ulica

Blaznik, Stari trg.

Nagodb, Mesni trg.

Kanc, Sv. Petra cesta.

Treo, Sv. Petra cesta.

Kušar, Sv. Petra cesta.

Podboj, Sv. Petra cesta.

Elsner, Kopitarjeva ulica.

Blizjak, Bohoričeva ulica.

Remžgar, Zelena jama

Svetek, Zaloška cesta.

Jamšek, Tržaška cesta.

Jezeršek, Zaloška cesta.

Likar, Glince.

Strkovič, Dunajska cesta

Klančnik, Tržaška cesta.

Naročajte in kupujte „JUTRO!“

M. KOCJAN

Sv. Petra cesta šte. 28 (nasproti „Zlate kaplje“)

priloga cenj. damam veliko izbiri bandaj, gumij. nogavic, ravno-
držcev, priprav za bolnice, novorojenčke, potrebščin za
babice, kirurg. obvez itd. — Največja zaloga najnovejših
steznikov, držel za kolke, prsi, životke, higienične ži-
votke za otroke, nogavice itd. ter več specialitet za dame.
Izdelovanje steznikov po meri, kjer se tudi snažijo in
popravljajo. — Izposojevanje tehnicke za
novorojenčke.

I. slovenski zaseb.

trgovski tečaj

LJUBLJANA, Gosposka ulica št. 8

(popreje „MLADIKA“)

Lastnik FR. GÄRTNER

strokovni učitelj na gremijalni trgovski šoli, izprašan za knjigovodstvo,
korespondenco, trg. računstvo i. dr.

Vpisovanje ob delavnikih od 9.—12. in 3.—5. ure,
ob nedeljah od 9.—1. ure.

Zavod je razven onega na liceju edini te vrste, ter je pod vodstvom stro-
kovno naobraznega lastnika. Nastanjen je sedaj v hiši, kjer je bil dosedaj
internat „MLADIKA“, ter je popolnoma moderno opremljen.

Učni načrt je strokovnjaško izdelan, ter se je natančno po tem načrtu
osnoval tudi sloven. trgovski tečaj v Trstu.

Poučuje se: eno- in dvostavno knjigovodstvo, trgov. računstvo, trgov. kore-
spondenca, sloven. in nem. pouk o blagu, trgovsko in menično pravo, steno-
grafija sloven. in nem., trgovski zemljepis, strojepisje, laščina in dr. tuji jeziki.

Razum tega praktična manipulacija v odvetniških in dr. pisarnah.
V bodočem šolskem letu se bodo vršila na zavodu tudi razna strokovna
predavanja.

Šolnina letno (10 mesecev) K 160.—, mesečno K 16.—.

Vpisnina in prispevek za učila 2 K 50 vin.

Vodstvo.

Lepota ženskega
lica je ključ, ki
odpira mnoga in
mnoga vrata!

Lepo in belo lice

kakor tudi gladke in nežne roke podaja brez dvoma
blagodišča krema brez maščobe

OLIMPIA

pripravljena na poseben način iz najfinjših in najneškod-
ljivejših sestavin. Radi spretno kemične spojitve se porablja

OLIMPIA

suha krema tudi kot najboljša milo. — Cena malemu
lončku K 1.20, velikemu K 2.—. — Glavna zaloga v

lekarni Trnkóczy v Ljubljani.

Podružnica „Jutra“

za Sp. Šiško in okolico

v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 13,

(v hiši g. Moharja) nasproti cerkve,

sprejema poročila za uredniški del

lista, oglase, naročnino itd.

Uradne ure od 2.—5. popoldne.

Cenjenim gostilničarjem in slavnemu
občinstvu uljudno naznanjam, da imam
od danes naprej vsaki dan

sveže preste

ter iste na zahtevo dostavljam na dom.
Pekarija ŽAGAR, Dunajska cesta 9.

Največje podjetje konfekcijske stroke je
ogromna trgovina

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5

katera ima že začetkom sezije

nad 30.000 komadov svežega blaga
po najnižjih cenah

in to

nad 5000 kom. najfinjših oblek za gospode nad 2000 kom. posamez. hlač in telovnikov
„ 2000 „ najfinjših površnikov, šport- „ 3000 „ oblek za dečke in otroke
nih in zimskih sukenj „ 15000 „ najmodernejše konfekcije
„ 3000 „ pelerin za dame in deklice.

Solidna postrežba.

Priznane nizke cene.

Rezervni zaklad

nad pol milijona

kron

Kmetska posojilnica

ljublanske okolice

Stanje hranilnih

vlog dvajset

milijonov kron

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čerkovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ %, brez amortizacije ali na amorti-
zacije po dogovoru.

Eskomptuje

trgovske menice.

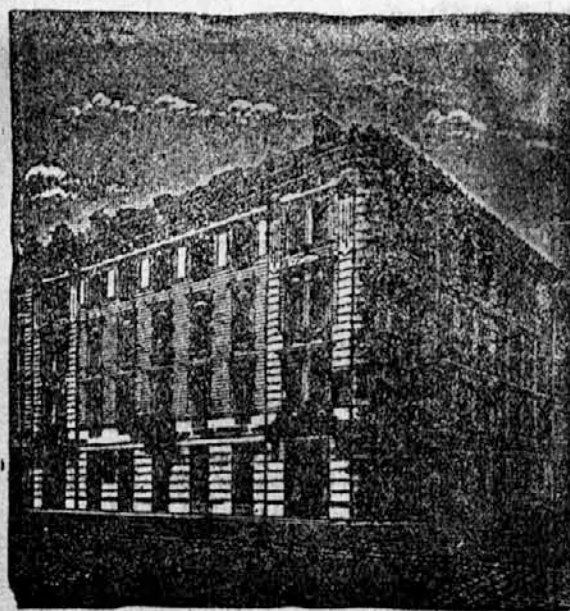
Ustanovljena

leta 1882.

Denarni promet

v letu 1910

K 100.000.000.—

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Upravno premoženje

v letu 1910

K 20.500.000.—

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priloga svoje bogate zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v t-
iskarsko in litografsko stroke spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov

Lastno založništvo.

Muzikalije.

Telefonska šte. 118.

Najmodernejše črke.

Litografija.

Poštne besedilnice šte. 76.307.

Del. glavnica:

K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad

K 610.000.

Stritarjeva ulica šte. 3.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 $\frac{1}{2}$ %.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka za
gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino-
zemskega blaga za obleke po meri.

Solidna postrežba. - Vedno nizke cene.